

*Годлевська-Коновалова А.В., аспірант Класичного
приватного університету м. Запоріжжя*

**ЗМІСТ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО
СПРЯМОВАНІ НА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛІСНОЇ НЕПОКОРИ
ЗАСУДЖЕНИХ**

Як встановлено в ході даного дослідження, при з'ясуванні змісту міжнародно-правових актів, що спрямовані на запобігання злісної непокори засуджених, варто було враховувати ряд особливостей, які впливали на вивчення предмета цієї наукової розробки, а саме: 1) як і в Україні, у цілому, в міжнародному праві, включаючи сферу виконання покарань, відсутній спеціалізований нормативно-правовий акт, в якому були б закріплені основні засади, об'єкти, суб'єкти та напрями запобігання злочинам. Як правило, такі питання регулюються окремими спеціальними міжнародно-правовими джерелами, що стосуються тієї чи іншої галузі суспільних відносин (Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою даних особистого характеру від 28 січня 1981 р.; Керівні принципи ООН щодо попередження злочинності серед неповнолітніх від 14 грудня 1990 р.;

Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення; ін.);2) у кожному із спеціальних міжнародно-правових актів, що регулюють встановлений порядок виконання та відбування покарань, особливо у виді позбавлення волі, є ряд норм, які у тій чи іншій мірі відносяться до змісту запобіжної діяльності. Так, у п. 7 ч. 1 Європейських пенітенціарних правил зазначено, що варто заохочувати співробітництво із зовнішніми соціальними службами та, наскільки це можливо, залучення громадянського суспільства до участі у питаннях кримінально-виконавчої діяльності (в'язничного життя), а в п. 9 ч. 1 ЄПП - про те, що пенітенціарні установи повинні регулярно інспектуватися державними органами та піддаватися незалежному моніторингу;3) на відміну від КВК України, в міжнародно-правових актах, що стосуються сфери виконання покарань, закріплені спеціальні норми, в яких визначені вимоги, що пред'являються до персоналу органів та установ виконання покарань, а також порядок інспектування та моніторингу діяльності цих осіб, що виступає одним із заходів кримінологічного спрямування та запобігання злочинам з боку зазначених суб'єктів кримінально-виконавчих (пенітенціарних) правовідносин (зокрема, в ЄПП такі положення знайшли своє відображення в частинах V та VI);4) як і в Україні, так і в у міжнародно-правових актах, які регулюють порядок виконання та відбування кримінальних покарань, є низка джерел, що відносяться до діяльності окремих категорій персоналу органів та установ виконання покарань, в яких закріплені певні змістовні елементи запобіжного спрямування (Принципи медичної етики; Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку; Мінімальні стандартні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням, ін.).

Саме у такому контексті і піддано аналізу міжнародно-правові акти, що мають відношення до запобігання злочинам, які пов'язані із злісною непокорю засуджених, враховуючи, що відповідно до вимог ч. 1 ст. 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Зазначене положення у повній мірі стосується й сфери виконання покарань, саме тому одним із складових джерел кримінально-виконавчого законодавства України й визнані останні у такій формі як ратифікація (від лат.

гайш - вирішені, затверджені [1, с. 488]). При цьому, як це витікає із змісту ч. 2 ст. 9 Основного закону України, вітчизняні норми мають більшу юридичну силу, ніж норми міжнародних договорів, обов'язкових для України, а, отже, міжнародний договір не може суперечити Конституції України. Як з цього приводу зазначено в ч. 1 ст. 19 Закону України від 29 червня 2004 р. «Про міжнародні договори України», чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються в порядку, передбаченому для норм національного законодавства [2]. Поряд з цим, у ч. 2 цього Закону мова ведеться про те, що якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору, тобто, в таких випадках зазначені міжнародно-правові акти мають більшу юридичну силу щодо всіх інших правових джерел України [3].

Список використаних джерел:

1. Булыко А. Н. Большой словарь иностранных слов 35 тысяч слов / А. Н. Булыко. - Изд. 3-е, испр., перераб. - Москва : Мартин, 2010. - 704 с.

2. Про міжнародні договори : Закон України від 1 квітня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 50. - Ст. 540.

3. Мікієвич М. М. Міжнародно-правова доктрина України щодо членства у міждержавних союзах / М. М. Мікієвич, О. Я. Траганюк // Правова доктрина України : У 5 т. - Харків, 2013. - Т. 2 : Публічно-правова доктрина України / Ю. П. Битяк [та ін.] ; за заг. ред. Ю. П. Битяка. - С. 696-730.